

SODBA SIRC ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

(Pritožba št. 44580/98)

SODBA

STRASBOURG

8. april 2008

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

Sodba v zadevi SIRC proti Republiki Sloveniji je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

Josep Casadevall, predsednik senata,

Elisabet Fura-Sandström,

Corneliu Bîrsan,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemeles, sodniki,

Rajko Pirnat, ad hoc sodnik,

in Santiago Quesada, sodni tajnik,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 18. marca 2008

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 44580/98) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Evropski komisiji za človekove pravice (v nadaljevanju: Komisija) na podlagi bivšega 25. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 13. avgusta 1998 vložil slovenski državlján gospod Bogomir Tomažič (v nadaljevanju: pritožnik).

2. Med 12. avgustom 2000 in 17. julijem 2002 so pritožnika zastopali odvetniška družba Christian Fisher in gospod G. Nardell, odvetnik iz Londona. Od 21. julija 2006 ga zastopa gospod H. Scott Neilson, odvetnik pri družbi Harper Macleod LLP iz Glasgowa. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je navajal kršitve prvega odstavka 6. člena, 13. člena in 14. člena Konvencije ter 1. člena Protokola št. 1 v zvezi z različnimi postopki, povezanimi z vrnitvijo zaplenjenega premoženja oziroma plačilom odškodnine zanj. Zlasti se je pritoževal zaradi trajanja teh postopkov in zaradi pomanjkanja učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s tem.
4. Pritožba je bila odstopljena Sodišču 1. novembra 1998, ko je začel veljati Protokol št. 11 h Konvenciji (drugi odstavek 5. člena Protokola št. 11).
5. S sklepom z dne 16. maja 2002 je Sodišče razglasilo, da je pritožba delno nesprejemljiva. S sklepom z dne 22. junija 2006 je Sodišče razglasilo, da je pritožba delno sprejemljiva.
6. Pritožnik je vložil nadaljnjo pisno vlogo (prvi odstavek 59. člena). Vlada je nanjo pisno odgovorila.
7. Dne 26. julija 2006 je britanska vlada po tem, ko je bila obveščena o svoji pravici, da intervenira v zadevi (prvi odstavek 36. člena Konvencije), sporočila, da ne želi intervenirati.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

8. Pritožnik gospod Ljubo Sirc je slovenski in britanski državljan. Rojen je bil leta 1920 in živi v Glasgowu (Združeno kraljestvo) in Ljubljani (Slovenija).
1. Ozadje zadeve
9. Pred drugo svetovno vojno je imela pritožnikova družina v posesti veliko število različnih nepremičnin na območju Kranja in Ljubljane. Leta 1941 so Sirčevo tekstilno tovarno v Kranju prevzele nemške okupacijske sile.
10. Po koncu druge svetovne vojne je jugoslovanski Zakon o ravnanju s premoženjem, ki so ga lastniki morali zapustiti med okupacijo, in s premoženjem, ki so jim ga odvzeli okupator ali njegovi pomagači (v nadaljevanju: zakon iz leta 1945) določal takojšnjo vrnitev zaseženega premoženja ali plačilo odškodnine prejšnjim lastnikom. Pritožnikov oče je vložil več zahtevkov za vrnitev in tako mu je bilo vrnjeno tovarniško zemljišče skupaj z nekaterimi premoženji.
11. Dne 12. avgusta 1947 je Vrhovno sodišče pritožnika, njegovega očeta in številne druge, med drugim tudi dekana pravne fakultete, obsodilo zaradi sodelovanja z zahodnimi silami na tako imenovanem Nagodetovem procesu.
12. Pritožnik je bil obsojen na smrt (kasneje je bila obsodba spremenjena v 20 let kazni zapora), njegov oče pa na 10 let zaporne kazni. Obema je bila izrečena zaplemba premoženja v korist države. V času postopka je premoženje družine Sirc predstavljalo predvsem zahtevke za vrnitev premoženja ali plačilo odškodnine.
13. Po navedbah pritožnika se je sodba izvršila na dva načina. Po eni strani so del premoženja uradno opredelili kot državno lastnino. Ta del je obsegal približno

15.000 m² tovarniškega zemljišča, vrnjene stroje in predmete, kar je ustrezalo več kot dvema tretjinama zahtevkov za vrnitev preostalih strojev, ki so bili vloženi po zakonu iz leta 1945, družinsko hišo Sirčevih z majhnim vrtom, hišo v Ljubljani, delnice v Trboveljski premogokopni družbi, osebno premoženje in približno 9.000 m² kmetijskih površin, ki so pripadale pritožnikovi materi.

14. Po drugi strani je preostalo premoženje, ki je obsegalo postavke, ki so predstavljale neizplačan del zahtevkov, vloženih po zakonu iz leta 1945, tekstilne izdelke, ruski in turški bombaž in tretjino nevrnjenih strojev, postalo državna lastnina po »splošni formuli« ukaza o zaplembi.

15. Pritožnikov oče in pritožnik sta bila zaprta od leta 1947 do leta 1950 (pritožnikov oče) oziroma 1954 (pritožnik). Kmalu po izpustitvi leta 1950 je pritožnikov oče umrl, svojo zapuščino pa je v celoti zapustil pritožniku. Kmalu po izpustitvi je pritožnik pobegnil v Združeno kraljestvo.

16. V zvezi z odškodnino za premoženje, ki so ga iz tovarne odtujile nemške okupacijske oblasti, je družina Sirc z Zvezno republiko Nemčijo 17. marca 1964 v Berlinu sklenila dogovor za 1.000.000 nemških mark (v nadaljevanju: DEM).

17. Leta 1989 se je pritožnik vrnil v Slovenijo.

2. Zahteva za vrnitev in plačilo odškodnine po Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij iz leta 1978 in sprejetje Zakona o denacionalizaciji iz leta 1991

18. Dne 31. januarja 1991 je Vrhovno sodišče dovolilo obnovo postopka v zadevah obsojenih v letu 1947, vključno s pritožnikom. 5. aprila 1991 je po tem, ko je javni tožilec umaknil obtožnico, sodišče prve stopnje v Ljubljani ustavilo postopek in razveljavilo obsodbo.

19. Dne 3. junija 1991 je pritožnik na podlagi Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij iz leta 1978, ki je bil dopolnjen leta 1990 (v nadaljevanju: zakon iz leta 1978) vložil pri Ministrstvu za pravosodje zahtevo odškodnino za sedem in pol let prestane kazni zapor in za vrnitev zaplenjenega premoženja.

20. V zadevnem času je vračanje premoženja, zaplenjenega v kazenskem postopku, ali plačilo odškodnine zanj, če je bila kazenska sankcija zaplembe premoženja razveljavljena, urejal 145. člen. Po pritožnikovih navedbah je odškodnina, prisojena po 145. členu, obsegala škodo za lastnikovo nemožnost uporabe premoženja za ves čas zaplembe.

21. Dne 25. junija 1991 je Slovenija pridobila neodvisnost.

22. Dne 29. novembra 1991 je bil sprejet Zakon o denacionalizaciji, ki je predstavljal podlago za vrnitev premoženja (ali njegove vrednosti), ki je po drugi svetovni vojni prešlo v državno lastnino. 92. člen je razširil uporabo njegovih določb na premoženje, zaplenjeno v kazenskih postopkih, ki so se končali do 31. decembra 1958, kot je bilo tudi v primeru pritožnika. Tako so se začele v postopku, ki ga je leta 1991 sprožil pritožnik, uporabljati manj ugodne določbe Zakona o denacionalizaciji.

23. 92. člen je pred Ustavnim sodiščem prek ustavne pobude izpodbijal nek posameznik.

24. Dne 27. maja 1992 je pritožnik po tem, ko ministrstvo ni odgovorilo na njegovo zahtevo, glede dela zaplenjenega premoženja sprožil postopek pri

Temeljnem sodišču v Kranju.

25. Dne 29. junija 1992 je Temeljno sodišče v Kranju zavrglo njegov zahtevek z ugotovitvijo, da so zanj pristojni upravni organi, ki obravnavajo denacionalizacijske zahteve. Pritožnik se je pritožil.

26. Dne 19. julija 1992 pritožnik ponovno vložil svoj zahtevek na ministrstvo. 20. oktobra 1992 je vložil nadaljnje navedbe.

27. Dne 5. novembra 1992 je Ustavno sodišče razveljavilo 92. člen Zakona o denacionalizaciji, delno zato, ker je veljal retroaktivno in je zato kršil 155. člen Ustave Republike Slovenije (odločba št. U-I-10/92). Odločba je bila kasneje objavljena.

28. Dne 11. novembra 1992 je Višje sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožnikovo pritožbo zoper sklep Temeljnega sodišča v Kranju.

29. Dne 3. junija 1993 je pritožnik vložil nadaljnje navedbe na ministrstvo. 23. novembra 1993 je z Ministrstvom za pravosodje dosegel dogovor o polni poravnavi odškodninskih zahtevkov zaradi neupravičenega odvzema prostosti v znesku 80.000 DEM.

3. Novi zahtevki za vrnitev in plačilo odškodnine po zakonu iz leta 1978

30. Naknadno je pritožnik sprožil več novih postopkov z namenom vrnitve zaplenjenega premoženja ali plačila odškodnine zanj. Vodili so se ločeno kot pravdni in nepravdni postopki. Trenutno še vedno niso končani štirje pravdni in trije nepravdni postopki; v okviru teh postopkov so bile izdani številni delni sklepi.

(a) Glavni pravdni postopek

31. Dne 1. aprila 1994 je pritožnik vložil tožbo pri Temeljnem sodišču v Ljubljani v zvezi s spornim premoženjem (t.j. premoženjem, ki ni bilo formalno navedeno kot zaplenjeno s strani države v letu 1947 – gl. Ozadje zadeve) in zahteval plačilo odškodnine v znesku 3.913.894,40 ameriških dolarjev (v nadaljevanju: USD) na podlagi zahtevkov po zakonu iz leta 1945.

32. (Preimenovano) Okrožno sodišče v Ljubljani je opravilo narok za glavno obravnavo 19. januarja 1996.

33. Dne 21. novembra 1996 je Okrožno sodišče v Ljubljani ugodilo delu pritožnikovega zahtevka in mu dosodilo znesek 123.972.714,80 slovenskih tolarjev (SIT) (približno en milijon USD po menjalnem tečaju leta 1996).

34. Tako pritožnik kot generalni državni pravobranilec, ki je zastopal Republiko Slovenijo, sta se pritožila na Višje sodišče v Ljubljani.

35. Dne 9. avgusta 1997 je parlament sprejel Zakon o začasnem zadržanju nekaterih določb Zakona o denacionalizaciji in Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (v nadaljevanju: Zakon o začasnem zadržanju). To je imelo za posledico zadržanje obstoječih zahtevkov po zakonu iz leta 1978, najprej do 20. decembra 1997, kasneje pa – v skladu z novo zakonodajo – do 31. marca 1998.

36. V času, ko je bilo izvajanje teh določb začasno zadržano, je parlament leta 1998 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (v nadaljevanju: zakon iz leta 1998). Ta zakon je k zakonu iz leta 1978 dodal nove člene.

37. Kar zadeva kazenske postopke, ki so se končali pred 31. decembrom 1958, je

145. a člen nadomestil 145. člen, s čimer so se za zahteve za vrnitev začele uporabljati manj ugodne določbe Zakona o denacionalizaciji glede oblike in obsega vrnitve kot tudi glede omejitev vrnitve in vrednotenja premoženja. Člen 145. c je odpravil pravico bivšega lastnika do odškodnine iz naslova nemožnosti uporabe premoženja za čas zaplembe. Sprememba se je uporabljala tudi za postopke, ki so že tekli.

38. Pritožnik in drugi so vložili pobudo za oceno ustavnosti in izpodbijali zakon iz leta 1998 pred Ustavnim sodiščem iz razloga, da so njegove določbe retroaktivne in diskriminatorne.

39. Dne 16. julija 1998 je Ustavno sodišče odločilo (združena odločba št. U-I-60/98), da izpodbijani določbi členov 145. a in 145. c zakona iz leta 1998 nista v neskladju z Ustavo, saj je takšen poseg v ustavne pravice do rehabilitacije in odškodnine v kazenskem postopku in do posesti in dedovanja premoženja nujno potreben za zavarovanje pravic drugih upravičencev po Zakonu o denacionalizaciji.

40. Ustavno sodišče je še odločilo, da 3. člen zakona iz leta 1998 ni v neskladju z Ustavo, ne glede na dejstvo, da je retroaktivno vplival na pridobljene pravice, saj je bil retroaktivni učinek zakona upravičen z javno koristjo.

41. V isti pobudi za oceno ustavnosti je pritožnik izpodbijal tudi način vrednotenja premoženja, predpisan v Zakonu o denacionalizaciji. Ustavno sodišče je ustavno pobudo zavrnilo 18. marca 1999.

42. Dne 16. aprila 1999 je Višje sodišče v Ljubljani razveljavilo sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani z dne 21. novembra 1996, ker se je v vmesnem času spremenila zakonodaja, in zadevo vrnilo v ponovno odločanje.

43. Dne 18. januarja 2001 je pritožnik bolj natančno opredelil svoje zahteve. 29. januarja 2001 je bil opravljen narok za glavno obravnavo.

44. Dne 8. marca 2001 je Okrožno sodišče v Ljubljani izdalo sodbo, s katero je zavrnilo vse pritožnikove zahteve. 11. septembra 2001 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Ljubljani in 24. maja 2002 vložil dodatne navedbe.

45. Junija 2002 je bil, po odločbi Ustavnega sodišča z dne 15. novembra 2001, ponovno spremenjen 145. a člen zakona iz leta 1998, tako da so lahko upravičenci iz 145. a člena zahtevali odškodnino iz naslova nemožnosti uporabe oziroma upravljanja premoženja in iz naslova izgubljenega dobička za čas od razveljavitve kazni zaplembe premoženja do pravnomočnosti sklepa o njegovi vrnitvi.

46. Dne 17. julija 2002 je Višje sodišče v Ljubljani potrdilo prvostopno sodbo. Pritožnik je nato vložil revizijo na Vrhovno sodišče.

47. Dne 23. oktobra 2003 je Vrhovno sodišče delno ugodilo reviziji in vrnilo del zadeve, ki se je nanašal na vrednost strojev, sodišču prve stopnje v novo odločanje.

48. Dne 10. marca 2004 je pritožnik vložil ustavno pritožbo.

49. Dne 14. februarja 2005 je Ustavno sodišče ustavno pritožbo delno sprejelo v obravnavo.

50. Dne 12. maja 2005 je Ustavno sodišče zavrnilo pritožnikovo ustavno pritožbo.

51. V okviru ponovljenega postopka je 24. maja 2004 je Okrožno sodišče v Ljubljani zavrnilo del pritožnikovega zahtevka, ki se je nanašal na plačilo

odškodnine za stroje v znesku 738.807,64 USD. Sodba je bila pritožniku vročena 23. avgusta 2004. Pritožnik se je pritožil.

52. Dne 8. decembra 2004 je Višje sodišče v Ljubljani razveljavilo sodbo in vrnilo zadevo sodišču prve stopnje.

53. Dne 14. marca 2005 je po naroku za glavno obravnavo Okrožno sodišče v Ljubljani ponovno zavrnilo pritožnikov zahtevek. Pritožnik se je pritožil.

54. Postopek trenutno teče pred Višjim sodiščem v Ljubljani.

b) Nepravdni postopek in iz njega izhajajoči pravdni postopki

55. Dne 28. aprila 1993 so bili v okviru nepravdnega postopka pri temeljnih sodiščih v Kranju, Kamniku in Ljubljani vloženi štirje predlogi, ki so se nanašali na zaplenjeno premoženje, popisano v letu 1947 (tovarniško zemljišče, družinsko hišo, predilnico, tri sklope strojev in različno osebno premoženje).

56. V enem od postopkov je pritožnik 9. septembra 1993 pri predsedniku Temeljnega sodišča v Kranju predlagal izdajo začasne odredbe v zvezi z zemljiščem. 24. septembra 1993 je bilo pritožnikovemu predlogu ugodeno za čas do zaključka postopka.

57. Naknadno sta bila postopka, ki sta bila sprožena pri Temeljnem sodišču v Kranju in Temeljnem sodišču v Kamniku, odstopljena na Temeljno sodišče v Ljubljani.

(i) Nepravdni postopek št. Nz 835/93

58. Pritožnik je zahteval vrnitev zemljišča in zgradb v naravi in plačilo odškodnine za zaplenjene premičnine, t.j. tekstilne stroje, zasežene iz tovarn v Kranju, Tržiču in Škofji Loki, in drugo premoženje v skupni vrednosti 1.322.284,92 USD. V določeni fazi postopka je bil k temu postopku pridružen drug nepravdni postopek.

59. Narok za glavno obravnavo je bil opravljen 5. maja 1994. 8. julija 1994 je Temeljno sodišče v Ljubljani delno ugodilo pritožnikovemu zahtevku glede vrnitve zemljišča. Pritožnik se je pritožil.

60. Dne 10. novembra 1994 je bil k temu postopku pridružen še en nepravdni postopek.

61. Dne 30. decembra 1994 je Temeljno sodišče v Ljubljani razveljavilo svoj prejšnji sklep in pritožniku vrnilo del nepremičnin na območju Kranja.

62. Istega dne je sodišče tudi odločilo, da je treba o pritožnikovih zahtevkih, ki se nanašajo na plačilo odškodnine iz naslova nemožnosti uporabe premoženja, odločiti v okviru pravnega postopka. Ta del pritožnikovega zahtevka je bil izločen in prenesen na Okrožno sodišče v Ljubljani.

63. Dne 24. februarja 1995 je (preimenovano) Okrajno sodišče v Ljubljani odredilo zemljiški knjigi Okrajnega sodišča v Kranju vpis prenosa lastninske pravice na vrnjenem zemljišču.

64. Dne 13. aprila 1995 je Okrajno sodišče v Ljubljani opravilo nov narok za glavno obravnavo.

65. Dne 7. julija 1995 je bilo delno ugodeno pritožnikovemu zahtevku glede vrnitve nepremičnin na območju Kranja in Stražišča.

66. Dne 19. novembra 1996 je pritožnik zaprosil za izdajo nove začasne odredbe za zaščito zemljišča, čemur je bilo ugodeno 20. novembra 1996. Nasprotni udeleženci

so ta sklep izpodbijali.

67. Dne 22. januarja in 25. februarja 1997 je Okrajno sodišče v Ljubljani odredilo, da mora pritožni založiti znesek za plačilo sodnega cenilca. Generalni državni pravobranilec in še eden od nasprotnih udeležencev sta tej odločitvi oporekala.

68. Dne 25. februarja 1997 je Okrajno sodišče v Ljubljani pritožniku vrnilo nadaljnja zemljišča in del stanovanjske hiše.

69. Dne 19. maja 1998 je pritožnik na naroku umaknil del svojega zahtevka, ki se je nanašal na vrnitev strojev. Sodišče je ta del postopka zaključilo in zavrnilo njegov zahtevek za plačilo odškodnine za del strojev, v kolikor se je nanašal na Občino Kamnik in ne na Republiko Slovenijo.

70. Dne 21. aprila 1999 je Višje sodišče v Ljubljani delno zavrnilo pritožbe zoper sklepa sodišče prve stopnje z dne 22. januarja in 25. februarja 1997 ter zadevo vrnilo Okrajnemu sodišču v Ljubljani.

71. Dne 24. in 27. septembra 1999 je pritožnik na podlagi 24. člena spremenjenega Zakona o denacionalizaciji na Okrožno sodišče v Ljubljani vložil tožbo za plačilo odškodnine zaradi zmanjšanja vrednosti premoženja, vrnjenega v letih 1994 in 1997.

72. Dne 19. septembra 2000 je bil opravljen narok za glavno obravnavo.

73. Na naroku za glavno obravnavo 24. oktobra 2000 je bil določen sodni cenilec. 21. junija 2001 je bil določen še en cenilec.

74. Dne 18. septembra 2003 je pritožnik vložil pripravljalno vlogo, v kateri je ponovil svoje trditve, da bi se moral postopek, ki se nanaša na premoženje, združiti in obravnavati ločeno od postopka, ki se nanaša na zemljišča in stavbe.

75. Dne 21. oktobra 2005 je Okrajno sodišče v Ljubljani zaprosilo Okrožno sodišče v Ljubljani za vpogled v spis, ki se je nanašal na zaseg premoženja družine Sirc v letu 1947. 14. novembra 2005 je Okrajno sodišče v Kranju odgovorilo, da se spis nahaja v Zgodovinskem arhivu Kranj.

76. Dne 2. decembra 2005 je Zgodovinski arhiv Kranj posredoval del spisa Okrajnemu sodišču v Ljubljani. Drugega dela spisa ni bilo mogoče najti.

77. Narok za glavno obravnavo je bil razpisan za 10. maj 2006.

78. Postopek še ni končan.

(ii) Nepravdni postopek št. Nz 157/94

79. Pritožnik je zahteval plačilo odškodnine za zaplenjene nepremičnine (statve v Kranju) v znesku 100.060 USD.

80. Dne 8. decembra 1993 in 5. julija 1994 je pritožnik vložil pripravljalno vlogo.

81. Dne 30. decembra 1994 je Temeljno sodišče v Ljubljani odločilo, da je treba o pritožnikovih zahtevkih, ki se nanašajo na plačilo odškodnine iz naslova nemožnosti uporabe premoženja, odločiti v okviru pravnega postopka. Ta del pritožnikovega zahtevka je bil odstopljen na Okrožno sodišče v Ljubljani.

82. Dne 19. maja 1998 je pritožnik umaknil del svojega zahtevka.

83. Dne 17. septembra 2001 je bil ta postopek združen s spodaj navedenim nepravdnim postopkom.

(iii) Nepravdni postopek št. Nz 280/93

84. Pritožnik je zahteval plačilo odškodnine za zaplenjene premičnine (del predilnice) v vrednosti 691.870 USD.
85. Dne 30. decembra 1994 je Temeljno sodišče v Ljubljani odločilo, da je treba o pritožnikovih zahtevkih, ki se nanašajo na plačilo odškodnine iz naslova nemožnosti uporabe strojev, odločiti v okviru pravnega postopka.
86. Dne 30. novembra 1996 je bila opravljena cenitev premoženja.
87. Dne 18. februarja 1997 je Državno pravobranilstvo vložilo pripravljalno vlogo.
88. Dne 25. februarja 1997 je bil opravljen narok za glavno obravnavo.
89. Dne 17. septembra 2001 je bil k temu nepravdnemu postopku pridružen zgoraj navedeni nepravdni postopek.
90. Za 18. september 2001 je bil razpisan narok za glavno obravnavo.
91. Dne 8. oktobra 2001 je bil opravljen še en narok za glavno obravnavo.
92. Dne 22. oktobra 2001 je sodišče opravilo narok za glavno obravnavo in odločilo, da bo določilo izvedenca.
93. Dne 3. marca 2003 je predsednik (preimenovanega) Okrajnega sodišča v Ljubljani obvestil pritožnika, da bo njegova zadeva predodeljena drugemu sodniku, ki je specializiran za denacionalizacijske zadeve.
94. Dne 18. septembra 2003 je pritožnik vložil pripravljalno vlogo.
95. Dne 26. septembra 2003 je bila Banka Slovenije določena kot izvedenec finančne stroke za izračun dolgov in terjatev pritožnikovega družinskega podjetja v letu 1947. 18. avgusta 2004 je Banka Slovenije predložila svoj izračun.
96. Dne 27. avgusta 2004 je generalni državni pravobranilec vložil pripravljalno vlogo, pritožnik pa jo je vložil 8. oktobra 2004.
97. Dne 23. marca 2005 je sodnica, ki ji je bila zadeva predodeljena, o tem obvestila pritožnika.
98. Postopek še ni končan.
- (iv) Nepravdni postopek št. Nz 11/93
99. Dne 4. maja 1993 je pritožnik pri Temeljnem sodišču v Ljubljani vložil predlog za plačilo odškodnine za 185 zaseženih delnic v Trboveljski premogokopni družbi. V istem postopku je bil obravnavan tudi pritožnikov zahtevek glede hiše, ki je bila predmet kupoprodajne pogodbe v letu 1946.
100. Dne 17. novembra 1993 je bil zahtevek, ki se je nanašal na delnice Trboveljske premogokopne družbe, predložen tudi Občini Ljubljana. V domačem pravu je namreč obstajal spor o pristojnosti med sodišči in upravnimi organi glede delnic.
101. Dne 5. maja 1994 je Temeljno sodišče v Ljubljani opravilo narok za glavno obravnavo.
102. Dne 24. junija 1994 in 17. februarja 1997 je pritožnik vložil pripravljalne vloge.
103. Dne 27. marca in 8. maja 2001 je (preimenovano) Okrajno sodišče v Ljubljani opravilo narok za glavno obravnavo.
104. Dne 23. maja 2001 je Upravna enota Ljubljana prav tako opravila narok. 4. junija 2001 je pritožnik vložil nadaljnjo pripravljalno vlogo.
105. Dne 12. junija 2001 je Okrajno sodišče v Ljubljani opravilo narok za glavno

obravnavo. Ker je sodišče ugotovilo, da teče postopek o istih zahtevkih pred pristojno upravno enoto, je narok preložilo za nedoločen čas.

106. Neugotovljenega dne v letu 2002 je Upravna enota Ljubljana pritožniku dodelila odškodnino za 185 delnic.

107. Dne 17. januarja 2002 je pritožnik umaknil svoj zahtevek za plačilo odškodnine za zasežene delnice v Trboveljski premogokopni družbi pri Okrajnem sodišču v Ljubljani.

108. Dne 8. julija 2002 je sodišče opravilo poizvedbe glede postopka, ki so ga kupci hiše sprožili pri pristojni upravni enoti.

109. Dne 27. marca in 28. maja 2003 sta bila opravljena naroka za glavno obravnavo.

110. Dne 16. aprila 2003 je generalni državni pravobranilec vložil pripravljalo vlogo.

111. Na naroku za glavno obravnavo 28. maja 2003 je pritožnikov pooblaščenec predlagal, naj se postopek prekine do odločitve Upravne enote Ljubljana.

112. Med upravnim postopkom, ki so ga sprožili kupci hiše, je 23. decembra 2003 Slovenska odškodninska družba vložila vlogo, ki je bila predlagateljem posredovana naslednji dan. 17. februarja 2004 je upravna enota v tem postopku opravila narok, na katerem je bilo odločeno, da se določi sodnega cenilca.

113. Postopek še ni končan.

(v) Pravdni postopek št. II P 1015/95, ki je izhajal iz nepravdnega postopka

114. Dne 30. decembra 1994 je Temeljno sodišče v Ljubljani odločilo, da je treba pritožnikove zahteve, ki se nanašajo na plačilo odškodnine iz naslova nemožnosti uporabe premoženja, odstopiti preimenovanemu Okrožnemu sodišču v Ljubljani.

115. Dne 7. novembra 1997 je pritožnik modificiral svoj zahtevek.

116. Dne 24. januarja in 3. decembra 2002 je Okrožno sodišče v Ljubljani opravilo poizvedbe pri pritožniku, ali je nepravdni postopek že končan. 24. decembra 2002 je pritožnik obvestil sodišče, da postopek še ni končan.

117. Narok za glavno obravnavo je bil razpisan za 20. december 2004. Pritožnik je predlagal, naj se narok preloži do zaključka osnovnega nepravdnega postopka in naj se združijo trije pravdni postopki, ki izhajajo iz nepravdnega postopka.

118. Dne 17. decembra 2004 je bil pravdni postopek prekinjen do zaključka nepravdnega postopka.

(vi) Pravdni postopek št. II P 1016/95, ki je izhajal iz nepravdnega postopka

119. Narok za glavno obravnavo je bil razpisan za 17. maj 1996, a je bil kasneje preklican.

120. Dne 17. maja 1996 je pritožnik vložil pripravljalo vlogo in 7. novembra 1996 modificiral svoj zahtevek.

121. Narok za glavno obravnavo je bil razpisan za 13. februar 2001. Na pritožnikov predlog je sodišče narok preložilo do pravnomočne odločitve v ustreznem nepravdnem postopku.

122. Postopek še ni končan.

(vii) Pravdni postopek št. II P 1017/95, ki je izhajal iz nepravdnega postopka

123. Dne 25. oktobra 1996 je pritožnik dopolnil svoj zahtevek.

124. Dne 17. marca 1997 je Okrožno sodišče v Ljubljani začasno prekinilo obravnavanje pritožnikovih zahtevkov do odločitve Okrajnega sodišča v Ljubljani v nepravdnem postopku.

125. Dne 3. decembra 2002 je Okrožno sodišče v Ljubljani opravilo poizvedbe pri pritožniku, ali je nepravdni postopek že končan, z namenom, da bi razpisalo narok za glavno obravnavo. 24. decembra 2002 je pritožnik obvestil sodišče, da postopek še ni končan.

126. Postopek še ni končan.

(c) Zahteva za nadzor v zvezi s pravnimi in nepravdnimi postopki

127. Od leta 1996 je pritožnik Ministrstvu za pravosodje in drugim državnim organom večkrat predlagal, naj se opravi nadzor. Leta 2000 je bil obveščen, da so zamude v nepravdnih postopkih posledica obsega in zapletenosti obravnavanih zadev ter da so bili sprejeti določeni ukrepi za pospešitev postopkov. Leta 2003 je bil pritožnik nadalje obveščen, da bodo njegovi postopki predodeljeni novemu sodniku, ki je specializiran za tovrstne zadeve.

4. Postopek, ki je bil uveden na podlagi Zakona o denacionalizaciji v Ljubljani in Kranju

128. Pritožnik je sprožil dva postopka pri Občini Kranj in Občini Ljubljana, v katerih je zahteval plačilo odškodnine po Zakonu o denacionalizaciji za zaplenjena gradbena zemljišča in hišo, ki je pred tem pripadala njegovi materi, kot tudi za nekatere osebne predmete.

(a) Postopek v Ljubljani

129. Postopek pri Občini Ljubljana se je začel 6. februarja 1993.

130. Dne 18. novembra 1999 je (preimenovana) Upravna enota Ljubljana od pritožnika zahtevala, naj dopolni svojo vlogo. 11. februarja 2000 je pritožnik predložil dodatno dokumentacijo.

131. Neugotovljenega dne je pritožnik vložil zahtevek za izgubo dobička za čas zaplembe. Te zahtevke obravnava Okrožno sodišče v Ljubljani.

132. Dne 23. maja 2000 je Upravna enota Ljubljana posredovala zahtevek za plačilo odškodnine Slovenskemu odškodninskemu skladu.

133. Dne 10. februarja 2003 je (preimenovana) Slovenska odškodninska družba posredovala pritožniku svoj odgovor. 23. marca 2004 je pritožnik posredoval svoj odgovor.

134. Dne 3. marca 2005 je Slovenska odškodninska družba zahtevala dodatno dokumentacijo, ki je bila – kolikor je bila na razpolago – predložena 23. marca 2005.

135. Dne 29. septembra 2005 je bil opravljen narok. 12. oktobra 2005 je pritožnik vložil pojasnilo.

136. Postopek še ni končan.

(b) Postopek v Kranju

137. Dne 4. maja 1993 se je začel postopek pri Občini Kranj. 27. maja 1993 je pritožnik dopolnil svoj zahtevek.

138. Dne 27. maja 1994 je bil opravljen narok.

139. Dne 15. februarja 1996 je pritožnik zahteval, naj (preimenovana) Upravna enota Kranj zaključi postopek.
140. O zahtevku za vrnitev hiše je bilo odločeno z delno odločbo z dne 10. aprila 1998, s katerim je bilo vrnjeno pritličje in parcela. Odločba je postala pravnomočna 4. maja 1998.
141. Dne 24. septembra 1999 je pritožnik vložil zahtevek zaradi zmanjšanja vrednosti vrnjenega premoženja.
142. Dne 8. avgusta 2002 je Upravna enota Kranj del pritožnikovega zahtevka, vloženega leta 1993, odstopila Okrožnemu sodišču v Kranju.
143. Dne 18. oktobra 2002 je Upravna enota Kranj izdala odločbo, ki je določila, da se za parcelo izplača odškodnina v znesku 53.641 eurov (v nadaljevanju: EUR) v obliki obveznic (preimenovane) Slovenske odškodninske družbe.
144. Dne 31. januarja 2003 je Okrožno sodišče v Kranju opravilo narok za glavno obravnavo. Nov narok je bil razpisan za 11. julij 2003.
145. Dne 23. aprila 2003 je Upravna enota Kranj po uradni dolžnosti obnovila postopek in dopolnila svojo prejšnjo odločbo ter pritožniku dosodila višjo odškodnino v znesku 157.936,84 DEM v obliki obveznic. Pritožnik in druga stranka v postopku, Slovenska odškodninska družba, sta vložila pritožbo. Pritožnik je odgovoril 4. junija 2003.
146. Dne 8. septembra 2003 je pritožnik zahteval razveljavitev odločbe z dne 18. oktobra 2002 in prednostno obravnavanje pritožbe.
147. Dne 18. septembra 2003 je Ministrstvo za okolje, prostorsko planiranje in energijo zavrnilo njegovo zahtevo glede odločbe z dne 18. oktobra 2002. S posebno odločbo je tudi razveljavilo odločbo z dne 23. aprila 2003.
148. Dne 29. oktobra 2003 je pritožnik sprožil dva upravna spora pri Upravnem sodišču in 30. oktobra 2003 vložil vlogo pri upravni enoti.
149. Dne 20. marca 2004 je Upravna enota Kranj izdala dopolnilno odločbo, s katero je odškodnino določila v znesku 49.047,67 DEM.
150. Dne 19. maja 2004 je Okrožno sodišče v Kranju izdalo vmesni sklep glede dela pritožnikovih zahtevkov, ki so bili vloženi leta 1993 pri upravnih organih v Kranju in 8. avgusta 2002 odstopljeni Okrožnemu sodišču v Kranju. Ugotovilo je, da ima pritožnik pravico do plačila odškodnine, saj so bile pogodbe dejansko akti zaplembe.
151. Dne 14. septembra 2004 je Upravno sodišče z ločenima sodbama zavrnilo pritožnikova zahtevka. Pritožnik se je pritožil na Vrhovno sodišče. Postopek še ni končan.
152. Dne 22. septembra 2004 je po opravljenem naroku za glavno obravnavo Okrožno sodišče v Kranju dosodilo znesek odškodnine. Pritožnik se je pritožil.
153. Dne 26. januarja 2005 je Višje sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožbo. 21. marca 2005 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču, ki jo je to zavrnilo 15. septembra 2005. Pritožnik je za tem vložil ustavno pritožbo.
154. Dne 20. oktobra 2006 je Ustavno sodišče zavrnilo pritožnikovo ustavno pritožbo.
5. Druge vloge na Ustavno sodišče

155. Dne 17. marca 1997 je pritožnik pred Ustavnim sodiščem izpodbijal metodo vrednotenja premoženja, ki je temeljila na določenem menjalnem tečaju z ameriškim dolarjem, kot je to predpisoval Zakon o denacionalizaciji. Ustavno sodišče je to pobudo za oceno zakonitosti zavrnilo 2. marca 2000.

156. Pritožnik je na Ustavno sodišče vložil vlogo za obvezno razlago določb zakonov iz leta 1945 in 1978, ki jo je sodišče zavrnilo prav tako 2. marca 2000.

6. Začetek veljavnosti Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja

157. Dne 9. oktobra 2006 je generalni državni pravobranilec uradno obvestil Sodišče, da je bil po sodbi v zadevi Lukenda proti Sloveniji (št. 23032/02, § 93 in 95, ESČP 2005-X), ki je Slovenijo zavezala k sprejetju ustreznih pravnih ukrepov in upravnih praks za zagotovitev pravice do sojenja v razumnem roku, 26. aprila 2006 sprejet Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (v nadaljevanju: zakon iz leta 2006). Zakon iz leta 2006 je začel veljati 27. maja 2006, uporabljati pa se je začel 1. januarja 2007.

II. UPOŠTEVNO DOMAČE PRAVO

Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja

158. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (Ur. list RS, št. 49/2006) se uporablja od 1. januarja 2007. Po 1. in 2. členu zakona je pravica do sojenja brez nepotrebnega odlašanja zagotovljena stranki v sodnem postopku, udeležencu po zakonu, ki ureja nepravdni postopek, in oškodovancu v kazenskem postopku.

3. člen predvideva dve pravni sredstvi za pospešitev postopka – nadzorstveno pritožbo in rokovni predlog, določa pa tudi zahtevo za pravično zadoščenje utrpljeno škodo zaradi nepotrebnega odlašanja.

159. 25. člen določa naslednjo prehodno določbo v zvezi s pritožbami, ki so že bile vložene na Sodišču:

25. člen - Pravično zadoščenje za škodo, nastalo pred začetkom uporabe tega zakona

»(1) Glede zadeve, v kateri je kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja že prenehala, pa je stranka pred začetkom uporabe tega zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, Državno pravobranilstvo v štirih mesecih po prejemu zadeve v postopek poravnave od mednarodnega sodišča predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva. Državno pravobranilstvo je dolžno odločiti o predlogu čimprej, najpozneje pa v štirih mesecih. ...

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vloži tožbo na pristojno sodišče Republike

Slovenije po tem zakonu. Stranka lahko vloži tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku o sporu majhne vrednosti.«

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

160. Pritožnik se je pritožil po prvem odstavku 6. člena Konvencije zaradi nerazumno dolgega trajanja različnih postopkov, sproženih za zagotovitev njegove pravice do vrnitve premoženja ali plačila odškodnine.

Upoštevni del prvega odstavka 6. člena Konvencije določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

161. Pritožnik je nadalje navajal, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih postopkov, niso učinkovita. Skliceval se je na 13. člen Konvencije, ki določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

1. Navedbe strank

162. Po mnenju pritožnika je trajanje postopkov kršilo zahtevo po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena Konvencije.

163. Pritožnik je nadalje trdil, da pravna sredstva, ki so na voljo v postopkih zaradi predolgega trajanja, nimajo potrebne učinkovitosti, ki se zahteva po 13. členu Konvencije.

164. Vlada je te trditve zavračala. Trdila je, tako kot v prejšnjih fazah postopka pred Sodiščem, da pritožnik ni izkoristil notranjih pravnih sredstev za pospešitev sodnih postopkov in/ali za pridobitev odškodnine, kar je mogoče šteti kot primerno

in tudi kot učinkovito.

165. Ta pravna sredstva so bila in še vedno so učinkovita tako v teoriji kot v praksi, zlasti še po sprejetju Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (zakona iz leta 2006), ki se uporablja od 1. januarja 2007 dalje.

2. Ocena Sodišča

(a) Predhodni ugovori Vlade glede postopkov, ki še tečejo na prvi ali drugi stopnji

166. Sodišče najprej ugotavlja, da pred Višjim sodiščem v Ljubljani še vedno teče del glavnega pravnega postopka (gl. odstavek 54 zgoraj), da še vedno teče več nepravdnih postopkov pred Okrajnim sodiščem v Ljubljani (gl. odstavke 78, 98 in 113 zgoraj) in da pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani še vedno teče več pravnih postopkov, ki izhajajo iz nepravdnih postopkov (gl. odstavke 118, 122 in 126 zgoraj).

167. Sodišče zapaža, da je imel pritožnik od 1. januarja 2007, ko se je začel uporabljati Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (zakon iz leta 2006), možnost za pospešitev spornih postopkov, ki tečejo pred domačimi sodišči.

168. Sodišče ugotavlja, da lahko v postopkih, ki tečejo pred sodišči prve ali druge stopnje, osebe, kot je pritožnik, skušajo pospešiti postopek v skladu s 3., 5. in 8. členom zakona iz leta 2006 prek vložitve nadzorstvene pritožbe ali rokovnega predloga. Slednji pod določenimi pogoji v svojem bistvu predstavlja pritožbo zoper sklep o nadzorstveni pritožbi. Poleg tega pa lahko pritožnik končno doseže nadaljnje zadoščenje prek kompenzatornega pravnega sredstva, namreč s vložitvijo zahtevka za pravično zadoščenje po 15. členu zakona iz leta 2006.

169. Sodišče je že preučilo celoten nabor pravnih sredstev, ki jih zagotavlja zakon iz leta 2006. Z zadovoljstvom je ugotovilo, da so učinkovita tudi v primeru izredno dolgih postopkov, ki tečejo na prvi in drugi stopnji in so se začeli pred 1. januarjem 2007, namreč v smislu, da so ta pravna sredstva v načelu sposobna tako preprečiti nadaljevanje zatiranje kršitve pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja kot tudi zagotoviti ustrezno zadoščenje za kršitev, do katere je že prišlo (gl. Grzinčič proti Sloveniji, št. 26867/02, odstavek 98, 3. maj 2007; Korenjak proti Sloveniji, (sklep), št. 463/03, odstavek 62, 15. maj 2007; Gliha in Joras proti Sloveniji, (sklep), št. 72200/01, 6. september 2007).

170. Sodišče ugotavlja, da ima pritožnik na razpolago ta pravna sredstva. Zlasti v zvezi z glavnim pravnim postopkom, ki se je delno zaključil 12. maja 2006, Sodišče šteje, da postopek kot celota še vedno ni končan, saj del tega postopka še vedno teče pred Višjim sodiščem v Ljubljani. Ni razloga, da bi mogli šteti, da pritožnik ne bo mogel uporabiti pospešitvenih sredstev, ki jih predvideva zakon iz leta 2006, in naknadno kompenzatornega pravnega sredstva za celotno trajanje postopka.

171. Sodišče zato ugotavlja, da je ugovor Vlade, da pritožnik ni izčrpal notranjih pravnih sredstev glede različnih postopkov, ki še tečejo na prvi in drugi stopnji, utemeljen.

172. Nadalje se opozarja, da lahko Sodišče po četrtem odstavku 35. člena

Konvencije v katerikoli fazi postopka zavrne vsako pritožbo, ki jo šteje za nesprejemljivo (gl. Medeanu proti Romuniji (sklep), pritožba št. 29958/96).

173. Posledično Sodišče razglaša ta del pritožbe kot nesprejemljiv v skladu s prvim odstavkom 35. člena Konvencije (gl. Azinas proti Cipru [VS], št. 56679/00, odstavek 42, ESČP 2004-III, in Civet proti Franciji [VS], št. 29340/95, odstavek 44, ESČP 1999-VI). Pritožnikovo pritožbo po 13. členu, da pravna sredstva, ki jih je imel na razpolago za pritožbo o trajanju postopkov, ki še tečejo na prvi in drugi stopnji, niso učinkovita, pa je treba razglasiti za očitno neutemeljeno po tretjem odstavku 35. člena Konvencije (gl. Grzinčič proti Sloveniji, naveden zgoraj, odstavek 111).

174. Ta del pritožbe je torej treba zavrniti v skladu s četrtem odstavkom 35. člena Konvencije.

(b) Predhodni ugovor Vlade glede že zaključenih postopkov

175. Sodišče ugotavlja, da se je postopek, ki se je nanašal na del pritožnikovega zahtevka, ki ga je vložil leta 1993 pri Občini Kranj in ki je bil 8. avgusta 2002 odstopljen na Okrožno sodišče v Kranju, končal 20. oktobra 2006 z odločbo Ustavnega sodišča (gl. odstavek 154 zgoraj).

176. Sodišče opozarja na svoj zaključek v zadevi Grzinčič proti Sloveniji, kjer je ugotovilo, da se prehodnih določb zakona iz leta 2006 ne more uporabiti za zadeve, ki se nanašajo na zaključene postopke, o katerih je bila slovenska Vlada obveščena pred 1. januarjem 2007, kot je bilo tudi v obravnavani zadevi.

177. Sodišče tako ugotavlja, da je ta del pritožbe podoben zadevama Belinger in Lukenda (gl. Belinger proti Sloveniji (sklep), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in Lukenda proti Sloveniji, št. 23032/02, 6. oktober 2005), ki ju je Sodišče obravnavalo pred začetkom uporabe zakona iz leta 2006. V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju notranjih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki so bila na razpolago pritožniku, niso bila učinkovita (gl. Grzinčič, naveden zgoraj, odstavek 67 in 68). Sodišče opozarja na svoje ugotovitve v sodbi Lukenda, da je bila kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki je izhajal iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

178. Zato je treba predhodni ugovor Vlade, ki se nanaša na zaključene postopke v obravnavani zadevi, zavrniti.

(c) Utemeljenost zadeve v že zaključenih postopkih

1. Prvi odstavek 6. člena Konvencije

179. Sodišče opozarja, da je Sodišče pritožnikove pritožbe, ki so se nanašale na zatrjevano pretirano dolgo trajanje postopka pred nižjimi upravnimi organi, razglasilo za nesprejemljive 16. maja 2002 zaradi neizčrpanja pravnih sredstev, ki so bila na razpolago po slovenski zakonodaji, saj pritožnik zahtevkov ni uveljavljal pod pogoji, predpisanimi v Zakonu o denacionalizaciji in Zakonu o upravnem sporu (gl. Sirc proti Sloveniji (sklep), št. 44580/98, 16. maj 2002).

180. Zato lahko Sodišče kot začetni datum za namen izračuna upoštevne obdobja šteje 8. avgust 2002, ko so en del pritožnikovih zahtevkov upravni organi odstopili rednemu sodišču. Na ta dan se je torej začel postopek pred Okrožnim sodiščem v

Kranju. Ta postopek se je končal 20. oktobra 2006 z odločbo Ustavnega sodišča in je trajal približno štiri leta in dva meseca. Udeležene so bile štiri juridične stopnje.

181. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim Frydlender proti Franciji [VS], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

182. V posebnih okoliščinah obravnavane zadeve in kljub dejstvu, da pritožnik ni uporabil pravnih sredstev, ki jih je imel na voljo za pospešitev postopka pred upravnimi organi v Kranju (gl. odstavek 179 zgoraj), Sodišče ne more prezreti, da so upravni organi potrebovali več kot osem let od 28. junija 1994, ko je za Slovenijo začela veljati Konvencija, da so del pritožnikovega zahtevka odstopili Okrožnemu sodišču v Kranju, ki je bilo že od vsega začetka pristojno za obravnavanje zadeve. Zato bo Sodišče upoštevalo stanje postopka na dan 8. avgust 2002, ko se je v obravnavani zadevi začelo obdobje, ki ga je treba upoštevati (gl. smiselno Kudła proti Poljski [VS], št. 30210/96, odstavek 123, ESČP 2000-XI). Sodišče nadalje ugotavlja, da postopek sam po sebi ni bil posebej zapleten, in upošteva, je bil pomen sporne zadeve v domačem postopku za pritožnika zelo velik. Poleg tega iz spisa ne izhaja, da je pritožnik kakorkoli prispeval k trajanju tega postopka. V skladu s svojo sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje tega postopka predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku. Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen Konvencije

184. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatrjevano kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. Kudła proti Poljski [VS], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada v zadevah, ki so se nanašali na postopke, ki so se končali pred začetkom uporabe zakona iz leta 2006, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. Grzinčič, naveden zgoraj, odstavek 75 in 76) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

185. Skladno s tem Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnik mogel pridobiti odločbo, ki bi potrdila njegovo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

186. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

187. Pritožnik je zahteval, naj mu Sodišče dosodi znesek za nepremoženjsko škodo, in navajal, da je sprožil postopek za vrnitev premoženja, svojega lastnega in očetovega, ko je bil star 71 let – zdaj pa jih ima 87. Uveljavljanju svojih zahtevkov je namenil znaten duševni in telesni napor na domači in mednarodni ravni, izrazil pa je tudi dvom, ali bo sploh doživel rešitev nerešenih zahtevkov v Sloveniji.

188. Poleg tega je na račun premoženjske škode zahteval 8.397.083,58 EUR, kar je ocenjena vrednost zaplenjenega premoženja.

189. Vlada je tem zahtevkom oporekala.

190. Sodišče ne ugotavlja obstoja vzročne zveze med ugotovljenimi kršitvami in zatrjevano premoženjsko škodo; zato ta zahtevek zavrača.

191. Ob upoštevanju okoliščin zadeve, zlasti pritožnikove visoke starosti in sistemske narave kršitev (gl. odstavke 177 in 182 do 185 zgoraj) Sodišče pritožniku po tej postavki prisoja 10.000 EUR.

B. Stroški

192. Pritožnik je navajal, da je težko izločiti stroške za dajanje napotkov odvetnikom v Sloveniji v zvezi z nerazumno dolgimi postopki. V petnajstih letih sodnih postopkov je plačal 112.500 EUR odvetniku gospodu Jarkoviču in 3.725,88 EUR odvetnici gospe Murnik za tri leta sodnih postopkov.

193. Nadalje je pritožnik zahteval 12.277,31 EUR za pripravo vlog v postopku pred Sodiščem, 20.000 EUR za stroške prevoda in svojega osebnega prispevka in 12.800 EUR za potne stroške med Slovenijo, Glasgowom in Strasbourgom.

194. Vlada je trdila, da so pritožnikovi zahtevki previsoki.

195. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. V obravnavani zadevi Sodišče ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi znesek 2.500 EUR za postopek pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

196. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE

1. razglša z večino glasov, da so pritožbe po 6. in 13. členu Konvencije, ki se

nanašajo na postopke, ki še tečejo na prvi in drugi stopnji, dopustne;

2. soglasno razsoja, da je v zvezi z zaključenimi postopki prišlo do kršitve 6. člena Konvencije;

3. soglasno razsoja, da je v zvezi z zaključenimi postopki prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;

4. soglasno razsoja

a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 10.000 EUR (deset tisoč eurov) za nepremoženjsko škodo in 2.500 EUR (dva tisoč petsto eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;

b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

5. soglasno zavrne v preostalem delu pritožnikov zahtevke po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 8. aprila 2008 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Santiago Quesada Josep Casadevall sodni tajnik predsednik senata